

Predikan i Västerorts kyrkan 22 april 2018
4:e söndagen i Påsktiden/Vägen till livet

Joh. 16:16-22

"En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen." Då sade några av lärjungarna till varandra: "Vad menar han när han säger: 'En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen', och när han säger: 'Jag går till Fadern'?" De sade: "Vad menar han med 'en kort tid'? Vi förstår inte vad han säger." Jesus märkte att de ville fråga honom och sade till dem: "Ni undrar varför jag sade: 'En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen'? Sannerligen, jag säger er: ni kommer att gråta och klaga, men världen skall glädja sig. Ni kommer att sörja, men er sorg skall vändas i glädje. När en kvinna skall föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött sitt barn minns hon inte längre sina plågor i glädjen över att en människa har fötts till världen. Nu har också ni det svårt. Men jag skall se er igen, och då skall ni glädjas, och ingen skall ta er glädje ifrån er."

Sedan minst ett par decennier tillbaka har jag fått en och samma association när jag läst eller hört den här texten. Första gångerna tyckte jag nog att associationen var lite banal och kanske rent av lite hädisk, men med åren har jag anat att den rymmer något viktigt.

Jag kommer alltid att tänka på Tittut-leken när jag läser eller hör den här texten: "En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen." Och sen upprepas det två gånger till. Nu syns jag, nu syns jag inte. Tittut!

Kanske världens vanligaste lek. En lek som vuxna leker med små barn. En lek som handlar om tillit, om att våga tro att någon finns fastän vederbörande inte syns.

Så här stod det att läsa i ett nummer av tidningen Vi Föräldrar:

"Tittut – den roliga leken som lär ditt barn något viktigt."

Du gömmer ansiktet bakom händerna och så plötsligt sänker du dem och viskar "Tittuuut!". Barnet gurglar av skratt och gungar fram och tillbaka i stolen. Sakta byggs spänningen upp igen. Och igen. För tittut är en lek man kan leka länge.

Under lekens gång lär sig barnet att pappa eller mamma finns även när de inte syns. De försvinner en stund, men kommer alltid tillbaka.

– Tittutleken handlar om samspel, trygghet och tillit, säger Marianne Rydin sjuksköterska på BVC i Enskede. Det viktiga är att anpassa sig efter barnets tempo. Märker man att det blir skrämt får man ta det lite lugnare eller fortsätta någon annan gång." Slut citat

Tänk om det är så att denna lek också är applicerbar på förhållandet mellan Gud och dig och mig, Guds barn?

Tänk om dagens evangelium är ett första exempel på Tittut-leken?

Jesus håller ett långt avskedstal till sina lärjungar, vi har lyssnat till en liten del av talet. I talet försöker han förklara att han ska lämna dem men samtidigt ingjuta hopp och mod i dem genom att berätta att han alltid kommer vara med dem genom den heliga anden.

Visst låter det som en kortversion av förtroende- och separationsprocessen mellan föräldrar och barn. Den goda separationen som rymmer distans och närhet, tillit, evig kärlek och omsorg och som har sin grund i ett förtroende.

Denna separation kräver ett mått av varsamhet. Vi kan inte bara avsluta Tittut-leken mitt i frånvaro. Det är inte roligt, det är elakt. Men ju mer vi leker den, desto längre stunder kan vi vara osynliga för barnet och tilliten växer. Barnet lär sig förstå och känna förälderns närvaro också då mamma eller pappa inte syns. En tillit och insikt som växer genom livet och som grundläggs i relationens början genom lek. Sen fortsätter förtroende och separation, genom tonårens utåtagerande eller inåtvändhet, distanserandet, navelsträngens slutgiltiga klipp. Man ses mer sällan och det egna livet utvecklas, kanske med familj, kanske med vänner, arbete, fritid. Men framförallt utvecklas det egna livet. Och tittut-lekens tillit kan leva med oss genom hela livet, ibland tydlig och välformulerad andra gånger i nån slags behaglig glömska.

Jag ska inte dra detta för långt, jag är väl medveten om att vi alla bär på olika mycket tillit till våra föräldrar eller till våra barn. Det är oerhört komplext att vara förälder och att vara barn, men det finns något jämförbart om vi tillåter oss att vara lite generaliserande.

I en tid då tro har blivit mätbar och människor stoltserar med än den ena och än den andra övertygelsen och åsikten grundad i tro så behöver vi erövra andra begrepp för det som "tro" verkligen handlar om. Tro har ingenting med prestation att göra, tro har ingenting med åsikter att göra, tro är inte moralistisk, tro är inte jämförbar i meningen bättre och sämre, större och mindre.

Tro har i många sammanhang lämnat sin vackra och grundläggande betydelse av tillit. Tro som tillit måste återerövrats.

Tro har med viljan att leva att göra, tro har med kamp att göra, tro har med tveksamhet och tvivel att göra. Här om veckan gick jag förbi Judson Memorial Church i New York, solen sken och Washington Square Park speglades i anslagstavlan. När jag gick närmre för att läsa stod det ingenting om samlingar som skulle vara i kyrkan utan där stod bara ett citat från en av mina favoritteologer Paul Tillisch: *Doubt is not the opposite of faith; it is one element of faith. Tvivel är inte motsatsen till tro, tvivel är en del av tron.*

Tro har med hopp och förväntan att göra. Tro är livets svar då förtvivlan är för stark, tro är svar då uppgivenheten tar överhanden, tro är allt det där goda som vill livet i oss, runt om oss, för andra...

Ingen tro är större eller mer eller viktigare än den tro som det lilla barnet kan känna när tillit blir till och växer.

Visst vi kan fortsätta prata om och använda ordet Tro, men låt oss börja med att tänka och känna Tillit då vi talar om Tro.

Bilden av Gud som vår far haltar betänkligt om den inte kompenseras av bilden av Gud som vår mor. *"Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne. Som man och kvinna skapade han dem."*

Spegelbilden av Gud är man och kvinna. Gud är vår far och vår mor. Om vi bara försöker förstå och närma oss Gud som Far, som Man, så närmar vi oss bara en del av Gud. Gud är större!

Denna, från begynnelsen formulerade, insikt förändrades med tiden, förvanskades. Det patriarkala samhället växte fram, som om mannens fysiska styrka var tecken på att mannen var för mer än kvinnan. Tid gick och rollerna befastes. Nya testamentet är formulerat i en tid då det patriarkala tänkandet är fullt ut rådande. Detta märks på många sätt; Tolv män kallas att blir lärjungar. Ingen bra spegelbild av Gud.

Det måste ha varit en oerhörd eftergift för Jesus att samla bara män.

Kanske strategiskt riktigt, kanske den i sin tid enda framkomliga vägen, men ett nederlag när det kommer till att presentera Gud och människa. Många berättelser i nya testamentet, också i evangelierna, ger uttryck för den mansdominerade tolkningen. Så också dagen text. Det är med ett mått av genans som vi läser *"När en kvinna skall föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött sitt barn minns hon inte längre sina plågor i glädjen över att en människa har fötts till världen"*.

Detta är väl ett utlåtande, en åsikt som är omöjlig för en man att framföra, så också för Jesus. Men tiden var sådan och det får då och då i texterna en slagsida som måste påtalas och kritiseras för att vi ska kunna komma

fram till det egentliga, det väsentliga, det angelägna om Gud och människa.

Jag tror inte att någon kvinna glömmer smärtan då barnet föddes. Jag tror att den smärtan är en livsavgörande förutsättning för kärleken till barnet, för tilliten, för separationen, för den livslånga omsorgsfulla kärleken.

På samma sätt som påskens budskap om nytt liv blir banalt om inte skärtorsdagens och långfredagens berättelser om ångest, lidande och död föregår tolkningen, förståelsen och tron.

Skeendet, rörelsen, mellan det svåra, svarta och det ljusa vackra är det vi kallar livet. Det är det livet vi är kallade till att leva, att uthärda, att glädjas åt, att stötta varandra i och genom.

Att leva våra liv i det cykliska skeende som vandrar från död till liv, från liv till död och från död till liv... igen och igen är att leva våra liv i uppståndelsen. Då vi tar med oss smärtan och lidandet i mötet med andra blir vi trodda också då vi talar om glädjen över att finnas till, glädjen över Guds skapelse, Våren, glädjen över uppståndelsen och att döden inte får sista ordet.

Den tillit som växer för varje dag vi lever i skeendet som rymmer helheten och som då och då bara tycks rymma det svåra eller bara det vackra, den tilliten springer ur

den tittut-lek som Gud, vår far och vår mor, har lekt med oss sedan vi föddes. Den tillit som är trons innersta väsen. Den tillit som finns när vi är medvetna om Gud och när vi är helt omedvetna, för Gud är större... alltid större, mer och annat!

Amen

Vi sjunger psalm 256.